Herstel

No. 9
17 MAART 1945

ORGAAN DER KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING IN BEVRIJD NEDERLAND

De Katholieke Arbeidersbeweging in bevrijd gebied en haar standpunt ten aanzien van N.A.F.-leden.

Het wil ons voorkomen, dat het goed is het standpunt van de Katholieke Arbeidersbeweging in bevrijd gebied, ten aanzien van hen, die lid geweest zijn van het Nederlands Arbeidsfront (N.A.F.) onder leiding van den N.S.B.'er Woudenberg, bekend te maken.
Het eenparige besluit van de leiding van het R.K. Werkliedenverbond in Bevrijd Gebied luidt als volgt:
Onderscheiden kunnen worden drie groepen van personen, die zich voor het lidmaatschap der Katholieke Arbeidersbeweging aanbieden en voorheen lid geweest zijn van het N.A.F.
Ten eerste, zij, die vrijwillig lid geworden en gebleven zijn.
Ten tweede, zij, die vrijwillig lid geworden zijn en later weer hebben bedankt.
Ten derde, zij, die gedwongen buiten hun wil om lid geweest zijn.
Ten aanzien van de eerste groep geldt, dat zij thans niet worden aangenomen in de Katholieke Arbeidersbeweging. Zij zijn bewust tot het laatste toe, tegen het uitdrukkelijk verbod der Kerkelijke Overheid in, lid gebleven van het N.A.F. en zouden dit naar alle waarschijnlijkheid nog zijn, indien de bevrijding daaraan geen einde had gemaakt.
Ten aanzien van de tweede groep geldt, dat deze gevallen van aanmelding, voordat tot toelating wordt overgegaan, eerst nauwkeurig moeten worden onderzocht; de handelingen van deze personen nauwkeurig moeten worden nagegaan en de motieven tot hun handelwijze moeten worden getoetst aan de werkelijkheid. Dit alles dient te gebeuren in overleg met de parochiële en plaatselijke geestelijkheid. Zo er dan geen bezwaren tot aanneming aanwezig zijn, kan bedoelde persoon worden toegelaten.
Ten aanzien van de derde groep geldt, dat deze personen thans tot de beweging kunnen worden toegelaten. In deze groep worden dus uitsluitend de personen bedoeld, die geen eigen wilsdaad hebben gesteld, maar waarbij anderen hun bij het N.A.F. hebben ingedeeld.
Het is vanzelfsprekend, dat deze kwestie later nog in zijn geheel, als Nederland bevrijd is aan de orde zal worden gesteld.

Gezinszorg en de Staat

Het gezin vervult een uitzonderlijk-belangrijke functie.
Aan deze kleine gemeenschap dankt ieder volk zijn ontstaan.
En wat de mens aan zedelijke waarde bezit, is gegroeid en gerijpt in het gezin.

*

In de natuurlijke orde bestaat er geen gemeenschap, die bevrediging schenkt aan zo diepe en zo sterke samenlevingsbehoeften als het gezin.
Naar niets heimwee't de mens zo intens als naar een gezellig familieleven.
Om te beseffen, wat familieleven betekent, moet men het missen.
Vraag aan de geallieerde soldaten, wat hun pijnlijkst gemis is, ze zullen eenstemmig antwoorden: de huiselijke haard. Vraag hun, wat in een vreemd land hun 't meest tot dankbaarheid stemt, gij zult horen, dat niets hun meer voldoening geeft, dan in een gezellig gezin te mogen komen en daar niet al te zeer als een vreemde te worden behandeld.

*

Informeer eens bij mensen, die en pension op kamers wonen, hoe zij 't maken: zij zullen klagen over eenzaamheid.

*

Is het gezinsleven 'n bron van groot geluk, het is tevens de bron van sociale, solidaire mentaliteit.
De solidariteit, in de grote wereld vindt haar wortel in bloeiend gezinsleven of.... zij is louter schijn.
De kleine gemeenschap, het gezin, is bij machte en is geroepen, de opvoeding tot sociaal denken en voelen en streven te verzekeren.
Vervult de familie in deze haar taak niet, dan is alle andere sociale scholing en training lapwerk.
De basis van sociaal leven moet in het gezin gelegd zijn.
Wanneer de grote wereld zedelijk diep gezonken is, en de toestand hopeloos lijkt, dan blijft er altijd nog één gegronde hoop, n.l. dat er van het gezin een vernieuwing en goede zal uitgaan. Waarom juist van het gezin? Omdat deze *eeuwen-oude* gemeenschap bij de honderden huwelijken, die er elke dag gesloten worden, telkens opnieuw haar pril bestaan begint.

*

Wat volgt uit die heel bizondere betekenis, uit die overgrote waarde van het gezin?
Dit: wat het gezin nodig heeft, om zijn natuurlijke functie goed te vervullen, moet als een onaantastbaar recht worden erkend.
Aantasting van de gezinsrechten moet als fatale rechtsschennis gelden, omdat dit een ondermijning betekent van de onderbouw der hele maatschappij een vergiftiging der oerbron van alle menselijk leven en samenleven.

*

Voor er één Staat bestond, was er reeds de gemeenschap van het gezin. Het gezin ontstond niet *door* de Staat, zelfs niet in een Staat, en evenmin *voor* de Staat. Het kreeg van den Schepper zelf zijn bestaansrecht, zijn doel, de daaraan corresponderende inrichting en de daaruit voortvloeiende rechten.

*

De eerste taak van de Staat is, *zelf* niet aan de rechten van het gezin te raken.
Dit gebeurt, zo een slappe huwelijkswetgeving de stabiliteit van het gezin ondermijnt.
Dit gebeurt, zo de Staat meegaat in Nationaal-Socialistische of Communistische richting door een Staatsschool of Staatsjeugdbeweging op te dringen.

*

De Staat mag zich niet beperken tot niet-schending der gezinsrechten. Op hem rust de verplichting, de rechten van het gezin positief te beschermen tegen iedere aanval.

*

Zelfs met rechtsbescherming mag de Staat zich niet tevreden stellen. Verplicht als hij is, het algemeen welzijn te verzorgen, dient hij te doen, wat in zijn vermogen ligt, om voor de oergemeenschap, waaruit hij zelf geboren is, een *bloeiend* bestaan mogelijk te maken en het gezin te *helpen*, voorzover het hulp behoeft, om te beantwoorden aan de eisen, die de Staat namens het algemeen welzijn stellen moet.
*Gezins*politiek moet er gevoerd worden.
Door *velerlei maatregelen* moet de Staat er toe bijdragen, dat het gezin een *rijke* bron van nieuw leven kan blijven, hetwelk een passende voeding en opvoeding genieten kan.
Zo de Staat weigert, zo'n ordening te brengen in de huizenbouw, dat een behoorlijk % der woningen berekend is op een ruimer kinderaantal, dan verzaakt hij zijn plicht tot passende gezinszorg.
Wordt het ploegenstelsel met zijn nachtarbeid niet tot *het onvermijdelijke* beperkt, dan schiet de Staat in zijn gezinszorg ernstig te kort.

*

Wij vragen voor het gezin *geen aalmoes* van de Staat. Wij vorderen niets anders dan dat de Staat *de rechten* van het gezin ontziet, die rechten dezer gemeenschap nog zorvuldiger beschermt tegen aanvallen dan het de rechten van het individu beschut. Ten slotte stellen wij de eis, en wel in naam van het algemeen welzijn, dus krachtens de sociale rechtvaardigheid, dat er een economische en sociale orde wordt geschapen, waarin het gezin, als bron van leven en instituut tot opvoeding, tot bloei kan komen.
Wij vorderen een principieel-gevoerde familie-politiek.

Een brokje geschiedenis in de Volksontwikkeling.

„De arme heeft geen opvoeding noodig".

In de 18e en 19e eeuw is de cultuur als het erfgoed der rijken beschouwd, en opvoeding — dat is cultuuroverdracht — werd dan ook voor de armen overbodig geacht. Op dit gebied hadden zeer lang liberale en onhumane denkbeelden geleefd, totdat door filantropijnen als b.v. een Pestalozzi en romantici als Dickens, meer en meer de volksontwikkeling als een belangrijk en noodzakelijk element der beschaving naar voren werd gebracht. Vooral toen de nood van den arbeidende mens in de grote mijn- en industriegebieden van Engeland zo aangrijpend en ten hemel schreiend was, toen kwamen juist in Engeland de eerste pogingen, die uitgingen van intellectuelen en van hogere standen om de volksontwikkeling te bevorderen. Het oudste instituut voor volksontwikkeling in Engeland is: Toynbee Hall — een university settlement, gesticht door een menslievend predikant.

Men wilde hier dat verschillende intellectuelen uit hogere standen temidden van de arbeiders zouden gaan wonen om hun nood te peilen, hun behoeften beter te leren kennen, om hen zo in materieel en geestelijk opzicht te helpen. De eerste leider, waarnaar het instituut genoemd werd, was Arnold Toynbee. Deze stierf, voor het instituut geopend werd.

In 1884 woonden er in Toynbee Hall de eerste settlers, dit waren studenten uit Oxford en Cambridge. Daar werden lessen gegeven, cursussen, club- en debatavonden enz. Er was ook een prettige omgang tussen mensen uit verschillend en maatschappelijk milieu. Naast Toynbee Hall stond de beweging van de University extension, die van universiteiten uitging, maar zich beperkte tot intellectuele hulp in zomercursussen, reizende bibliotheken, voordrachten enz.

In 1892 werd in Amsterdam „Ons Huis" opgericht. Dit is een meer of min verzwakte navolging van Toynbee Hall, want de werkers gingen niet in „Ons Huis" wonen, waardoor dus het belangrijkste element, n.l. het gemeenschapsleven verloren ging. Wel wilde men ook hier de omgang tussen verschillende kringen van samenleving en de ontwikkeling van de brede lagen van het volk bevorderen.

In 1930 is de „Nederlandse Bond van Volkshuizen" opgericht met 25 afdelingen. Vele van hun idealen zijn illusies gebleken, die niet verwezenlijkt werden. De principiëlen waren kopschuw van de neutraliteit dezer beweging. De socialisten onder Domela Nieuwenhuis stonden in hun eerste periode zeer afkerig, omdat zij de doelstelling van het Volkshuis als een gevaar voor het klassenstrijdbeginsel achtten. Momenteel loopt de actie van het Volkshuis nogal wijd uiteen.

Sommigen strekken hun bemoeiïngen uit over vacantiehuizen, anderen kindertuinen of vacantiescholen, weer anderen geven alleen ontwikkelingsavonden aan volwassenen.

Zoals „Ons Huis" een navolging is van het Toynbee werk, zo is de volksuniversiteit een navolging van de University extension.

Bij ons hebben de volksuniversiteiten niets uit te staan met de gewone universiteit. Want deze voelde zich niet geroepen de wetenschap te populariseren.

In 1913 is in Amsterdam opgericht de Volksuniversiteit, opgericht naar model van de University extension en de Duitse freie Hochschule en de Humbold-universiteit van Berlijn.

De volksuniversiteiten hebben niet altijd, evenmin als de volksconcerten, de brede lagen van het volk bereikt, daarvoor was het volk nog niet opgevoed en vooral waren deze verenigingen te veel gebaseerd op de ideën van een zeker liberaal intellectualisme. Men verwachtte alles van de ontwikkeling der menselijke rede of eigenlijk nog meer van het vergaren van allerlei weetjes, die tot oppervlakkige kennis leiden.

S.

De Levensstrijd.

De eerste vraag uit onze Katechismus luidt: Waartoe zijn wij op aarde. En het antwoord daarop is: Wij zijn op aarde om God te dienen en daardoor in den Hemel te komen.

Deze vraag en dit antwoord is volgens mijn bescheiden meening de allerbelangrijkste van geheel de Katechismus, om dat hieruit kristalhelder blijkt, dat geheel ons leven met al zijn strijd, zijn leed, zijn tranen, zijn pijnen, zijn moeite, zijn zorgen, zijn tekortkomingen toch een doel, een *bepaald* doel heeft, namelijk om God te dienen. Hierin ligt dus ook besloten *onzen arbeid*. Deze dient dus niet alleen om voor vrouw en kinderen het dagelijksch brood te verdienen, maar heeft een hooger doel dan alleen de materie. Ook de arbeid heeft als uiteindelijk doel. *God te dienen*.

Juist dit antwoord geeft ons in deze barnende tijden, waarin velen op de levenszee ronddobberen als een schip zonder roer, en overgeleverd zijn aan het wilde golvenspel, rust, kalmte, kracht en sterkte, omdat wij varen op het compas van onze Moeder de H. Kerk, en Zij ons door de branding des levens brengen zal in de veilige Haven.

In dezen tijd van geestesverwarring, geestesverwildering, stofvergoding en materialisme, mogen wij ons gelukkig prijzen zonen te zijn van de Kerk Christi, die door alle eeuwen heen als een onwrikbare Rots kalm en waardig in de branding is blijven staan, en waartegen de golven der revolutie te pletter zijn geslagen.

Maar als wij dan Zonen zijn van de Kerk Christi, willen en zullen wij ook gehoorzamen aan de stem van onze Kerkelijke Overheden.

En die stem heeft geklonken!

„Mannen, vereenigt U, maar vereenigt U onder het Kruis!!"

Niets zal ons weerhouden om aan die stem gehoor te geven.

Wij hebben ons principieel georganiseerd. Wij blijven kleur bekennen. Wij zullen toonen kerels met ruggegraat te zijn, die niet wenschen te luisteren naar het gefluit van den vogelaar met zijn eenheidsorganisaties, omdat onze vakorganisaties niet alleen tot doelstelling hebben maatschappelijke en sociale verbeteringen.

Nogmaals, wij hebben den arbeid op een hooger plan verheven, omdat deze uiteindelijk tot doel heeft *God te dienen*.

Want wie niet ziende blind en hoorende doof is, weet dat de hedendaagsche oorlog er een is van idiologie.

De onzichtbare geestesstrijd heeft logisch en noodwendig tot gevolg de zichtbare maatschappelijke strijd.

Wij dienen voor oogen te houden, dat oorzaak en gevolg niet van elkander gescheiden kunnen worden.

Dit is voor ons van groot belang om onze houding in dit wereldgebeuren te bepalen en er naar te handelen.

Gelijk de onzichtbare electriciteit, geleid door kabels vanuit de Centrale door haar ontzettende stuwkracht de tram laat rijden en het licht laat branden, zoo moeten ook wij van God, de Almachtige Centrale, door de kabels van Geloof en Zedenleer die geestelijke stuwkracht ontvangen om het licht van Christus in deze donkere wereld te laten schijnen.

Want uiteindelijk zal de strijd gaan van: *Voor of tegen den Christus!*

Een tusschenweg is niet mogelijk.

Daarom zullen wij mannen van de Katholieke daad moeten zijn.

Daarom zullen wij onszelf moeten herzien en geestelijk verdiepen.

Daarom zal ons Heilig Geloof geen sleur mogen zijn, maar een persoonlijk geestelijk bezit, dat ons kracht en sterkte kan en zal geven in den zwaren levensstrijd.

Daarom willen wij ook onze gereedschappen laten zegenen aan den voet van het Kruis en als het moet ons leven geven voor Hem, die eerst zijn leven voor ons gaf op Golgotha's heuvel.

Daarom willen wij het feest van St. Jozeph maken tot den dag van den arbeid voor geheel ons Vaderland.

Daarom zullen wij met kracht, bezieling, idealisme en wapperende vanen voortgaan op den ingeslagen weg en medewerken aan den Geestelijken en materieelen opbouw van ons zoo geliefd Vaderland onder het devies:

Voor God en Kerk
Vorstin en Land.

J. P. STORMONESAND.

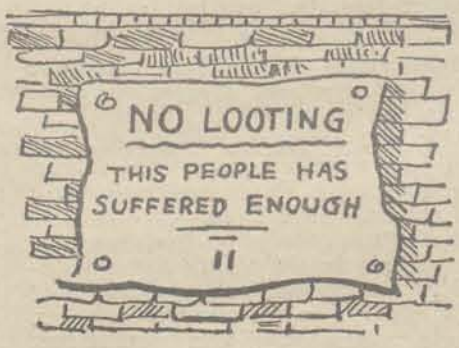

De taak der standen in de moderne wereld.

De standen zijn de samengestelde elementen, en het komt er op aan, die goed te onderscheiden. Zij zijn niet, in feite, een of andere wijze van vrijwillige associatie; zij zijn niet een hermetisch gesloten kaste, niet een clan, een partij, waarin de voordelen van geboorte, van gewoonten of van politiek een overwegende rol spelen; zij zijn evenmin eigenlijk gezegd een orde, een staat, een beroep, die een welomschreven juridische organisatie medebrengen.

De stand is iets meer natuurlijks, omvangrijker en dieper: hij spruit voort uit een gelijksoortigheid van levens- en arbeidsomstandigheden, een gemeenschap van stoffelijke en zedelijke belangen, die spontaan mensen en families, die aan gelijke bestaansnoodzakelijkheden gehoorzamen, een gelijke beschaving en dezelfde behoeften en dezelfde aspiraties delen, bijeenbrengen en solidariseren: waardoor overigens een wet van de natuur bevestigd wordt, die op alle trappen van de schepping wordt teruggevonden. Men ontmoet dus bijvoorbeeld de arbeidersstand, de patroonsstand, de middenstand, om slechts die te noemen. Want in feite, zo de standen ons verschillend voorkomen, dan is het, omdat zij zijn als ledematen ten aanzien van het lichaam, van delen ten opzichte van het geheel. Evenals de orde, voortspruitend — zoals de H. Thomas en de encyclieke Divini Remptoris het zo goed hebben uitgelegd — uit de eenheid van verschillende voorwerpen harmonisch is bijeengevoegd, zo zal het sociale lichaam niet waarlijk geordend zijn, tenzij een ware eenheid alle ledematen, die het samenstellen, stevig verbindt. En men merkte goed op, dat het gaat om het welzijn van die ledematen zelf, want, zoals de Engelachtige Leraar St. Thomas zegt:

„Gelijk het deel en het geheel op enige
„gerlei wijze een gelijke zaak zijn, even-
„zo is, wat aan het geheel toebehoort
„ook van elk deel."

Anders gezegd, de gezondheid van het lichaam is de gezondheid zelf van de leden, die het samenstellen.

Deze regel wordt essentieel bevestigd door al wat de standen aangaat, met betrekking tot de nationale gemeenschap. Ieder harer heeft ongetwijfeld zijn bijzondere wet, zijn eigen karakter, zijn eigen functie, zijn speciale aspiraties, die zijn natuur zijn en er dus door den Schepper ingelegd zijn. Er kan voor den katholieken socioloog geen sprake van zijn, ze te onderschatten, nog minder ze tegen te werken, of op te heffen, maar hij heeft tot plicht ze te ontwikkelen en ze te leiden.

In een tijd waarin de landen er naar streven, zich zelf terug te trekken, het grootste ongeluk van allen, past het te wijzen op de voordelen van een universele solidariteit der standen, wier streven, wijselijk geordend, verre van stil te staan voor de politieke slagbomen van een staat, zich, krachtens roeping, wil uitstrekken over de gehele menselijke familie.

Wij ontvangen dan ook te dien opzichte de opperste en beslissende les uit onze Heilige Boeken zelf, waarin men die sociale economie ziet verheven tot de bovennatuurlijke orde, subliem voorbeeld, waardoor alle instellingen voor haar geluk en haar heil zich moeten laten inspireren.

Sedert de genade van de Menswording en de Verlossing het Mystieke Lichaam van Christus heeft gevormd en sedert de Eucharistie, gemaakt van de veelheid der graankorrels in het getranssubstantieerde brood het Mysterie van haar transcendentale eenheid heeft verwezenlijkt, kan men in alle waarheid met den H. Paulus zeggen: „Unum corpus multi sumus; quia de uno pane participamus". Uit een schrijven, dat kardinaal-staatssecretaris Z. H. Em. Maglione, in opdracht van den H. Vader, gericht heeft tot den heer Eugene Duthoit, president van de Franse Sociale Week.

thuis gebeurt. Leef niet in je eigen gezin als een pensiongast, die alleen komt

n.l. niet strafteloos kunnen gebeuren, dat het beroep van leeraar een middel

Herstel

No. 9
17 MAART 1945

ORGAAN DER KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING IN BEVRIJD NEDERLAND

De Katholieke Arbeidersbeweging in bevrijd gebied en haar standpunt ten aanzien van N.A.F.-leden.

Het wil ons voorkomen, dat het goed is het standpunt van de Katholieke Arbeidersbeweging in bevrijd gebied, ten aanzien van hen, die lid geweest zijn van het Nederlands Arbeidsfront (N.A.F.) onder leiding van den N.S.B.'er Woudenberg, bekend te maken.
Het eenparige besluit van de leiding van het R.K. Werkliedenverbond in Bevrijd Gebied luidt als volgt:
Onderscheiden kunnen worden drie groepen van personen, die zich voor het lidmaatschap der Katholieke Arbeidersbeweging aanbieden en voorheen lid geweest zijn van het N.A.F.
Ten eerste, zij, die vrijwillig lid geworden en gebleven zijn.
Ten tweede, zij, die vrijwillig lid geworden zijn en later weer hebben bedankt.
Ten derde, zij, die gedwongen buiten hun wil om lid geweest zijn.
Ten aanzien van de eerste groep geldt, dat zij thans niet worden aangenomen in de Katholieke Arbeidersbeweging. Zij zijn bewust tot het laatste toe, tegen het uitdrukkelijk verbod der Kerkelijke Overheid in, lid gebleven van het N.A.F. en zouden dit naar alle waarschijnlijkheid nog zijn, indien de bevrijding daaraan geen einde had gemaakt.
Ten aanzien van de tweede groep geldt, dat deze gevallen van aanmelding, voordat tot toelating wordt overgegaan, eerst nauwkeurig moeten worden onderzocht; de handelingen van deze personen nauwkeurig moeten worden nagegaan en de motieven tot hun handelwijze moeten worden getoetst aan de werkelijkheid. Dit alles dient te gebeuren in overleg met de parochiële en plaatselijke geestelijkheid. Zo er dan geen bezwaren tot aanneming aanwezig zijn, kan bedoelde persoon worden toegelaten.
Ten aanzien van de derde groep geldt, dat deze personen thans tot de beweging kunnen worden toegelaten. In deze groep worden dus uitsluitend de personen bedoeld, die geen eigen wilsdaad hebben gesteld, maar waarbij anderen hun bij het N.A.F. hebben ingedeeld.
Het is vanzelfsprekend, dat deze kwestie later nog in zijn geheel, als Nederland bevrijd is aan de orde zal worden gesteld.

Gezinszorg en de Staat

Het gezin vervult een uitzonderlijk-belangrijke functie.
Aan deze kleine gemeenschap dankt ieder volk zijn ontstaan.
En wat de mens aan zedelijke waarde bezit, is gegroeid en gerijpt in het gezin.

*

In de natuurlijke orde bestaat er geen gemeenschap, die bevrediging schenkt aan zo diepe en zo sterke samenlevingsbehoeften als het gezin.
Naar niets heimwee't de mens zo intens als naar een gezellig familieleven.
Om te beseffen, wat familieleven betekent, moet men het missen.
Vraag aan de geallieerde soldaten, wat hun pijnlijkst gemis is, ze zullen eenstemmig antwoorden: de huiselijke haard. Vraag hun, wat in een vreemd land hun 't meest tot dankbaarheid stemt, gij zult horen, dat niets hun meer voldoening geeft, dan in een gezellig gezin te mogen komen en daar niet al te zeer als een vreemde te worden behandeld.

*

Informeer eens bij mensen, die en pension op kamers wonen, hoe zij 't maken: zij zullen klagen over eenzaamheid.

*

Is het gezinsleven 'n bron van groot geluk, het is tevens de bron van sociale, solidaire mentaliteit.
De solidariteit, in de grote wereld vindt haar wortel in bloeiend gezinsleven of.... zij is louter schijn.
De kleine gemeenschap, het gezin, is bij machte en is geroepen, de opvoeding tot sociaal denken en voelen en streven te verzekeren.
Vervult de familie in deze haar taak niet, dan is alle andere sociale scholing en training lapwerk.
De basis van sociaal leven moet in het gezin gelegd zijn.
Wanneer de grote wereld zedelijk diep gezonken is, en de toestand hopeloos lijkt, dan blijft er altijd nog één gegronde hoop, n.l. dat er van het gezin een vernieuwing ten goede zal uitgaan. Waarom juist van het gezin? Omdat deze *eeuwen-oude* gemeenschap bij de honderden huwelijken, die er elke dag gesloten worden, telkens opnieuw haar pril bestaan begint.

*

Wat volgt uit die heel bizondere betekenis, uit die overgrote waarde van het gezin?
Dit: wat het gezin nodig heeft, om zijn natuurlijke functie goed te vervullen, moet als een onaantastbaar recht worden erkend.
Aantasting van de gezinsrechten moet als fatale rechtsschennis gelden, omdat dit een ondermijning betekent van de onderbouw der hele maatschappij een vergiftiging der oerbron van alle menselijk leven en samenleven.

*

Voor er één Staat bestond, was er reeds de gemeenschap van het gezin. Het gezin ontstond niet *door* de Staat, zelfs niet in een Staat, en evenmin *voor* de Staat. Het kreeg van den Schepper zelf zijn bestaansrecht, zijn doel, de daaraan corresponderende inrichting en de daaruit voortvloeiende rechten.

*

De eerste taak van de Staat is, *zelf* niet aan de rechten van het gezin te raken.
Dit gebeurt, zo een slappe huwelijkswetgeving de stabiliteit van het gezin ondermijnt.
Dit gebeurt, zo de Staat meegaat in Nationaal-Socialistische of Communistische richting door een Staatsschool of Staatsjeugdbeweging op te dringen.

*

De Staat mag zich niet beperken tot niet-schending der gezinsrechten. Op hem rust de verplichting, de rechten van het gezin positief te beschermen tegen iedere aanval.

*

Zelfs met rechtsbescherming mag de Staat zich niet tevreden stellen. Verplicht als hij is, het algemeen welzijn te verzorgen, dient hij te doen, wat in zijn vermogen ligt, om voor de oergemeenschap, waaruit hij zelf geboren is, een *bloeiend* bestaan mogelijk te maken en het gezin te *helpen*, voorzover het hulp behoeft, om te beantwoorden aan de eisen, die de Staat namens het algemeen welzijn stellen moet.
*Gezins*politiek moet er gevoerd worden.
Door *velerlei maatregelen* moet de Staat er toe bijdragen, dat het gezin een *rijke* bron van nieuw leven kan blijven, hetwelk een passende voeding en opvoeding genieten kan.
Zo de Staat weigert, zo'n ordening te brengen in de huizenbouw, dat een behoorlijk % der woningen berekend is op een ruimer kinderaantal, dan verzaakt hij zijn plicht tot passende gezinszorg.
Wordt het ploegenstelsel met zijn nachtarbeid niet tot *het onvermijdelijke* beperkt, dan schiet de Staat in zijn gezinszorg ernstig te kort.

*

Wij vragen voor het gezin *geen aalmoes* van de Staat. Wij vorderen niets anders dan dat de Staat *de rechten* van het gezin ontziet, die rechten dezer gemeenschap nog zorvuldiger beschermt tegen aanvallen dan het de rechten van het individu beschut. Ten slotte stellen wij de eis, en wel in naam van het algemeen welzijn, dus krachtens de sociale rechtvaardigheid, dat er een economische en sociale orde wordt geschapen, waarin het gezin, als bron van leven en instituut tot opvoeding, tot bloei kan komen.
Wij vorderen een principieel-gevoerde familie-politiek.

Een brokje geschiedenis in de Volksontwikkeling.

„De arme heeft geen opvoeding noodig".

In de 18e en 19e eeuw is de cultuur als het erfgoed der rijken beschouwd, en opvoeding — dat is cultuuroverdracht — werd dan ook voor de armen overbodig geacht. Op dit gebied hadden zeer lang liberale en onhumane denkbeelden geleefd, totdat door filantropijnen als b.v. een Pestalozzi en romantici als Dickens, meer en meer de volksontwikkeling als een belangrijk en noodzakelijk element der beschaving naar voren werd gebracht. Vooral toen de nood van den arbeidende mens in de grote mijn- en industriegebieden van Engeland zo aangrijpend en ten hemel schreiend was, toen kwamen juist in Engeland de eerste pogingen, die uitgingen van intellectuelen en van hogere standen om de volksontwikkeling te bevorderen. Het oudste instituut voor volksontwikkeling in Engeland is: Toynbee Hall — een university settlement, gesticht door een menslievend predikant.

Men wilde hier dat verschillende intellectuelen uit hogere standen temidden van de arbeiders zouden gaan wonen om hun nood te peilen, hun behoeften beter te leren kennen, om hen zo in materieel en geestelijk opzicht te helpen. De eerste leider, waarnaar het instituut genoemd werd, was Arnold Toynbee. Deze stierf, voor het instituut geopend werd.

In 1884 woonden er in Toynbee Hall de eerste settlers, dit waren studenten uit Oxford en Cambridge. Daar werden lessen gegeven, cursussen, club- en debatavonden enz. Er was ook een prettige omgang tussen mensen uit verschillend en maatschappelijk milieu. Naast Toynbee Hall stond de beweging van de University extension, die van universiteiten uitging, maar zich beperkte tot intellectuele hulp in zomercursussen, reizende bibliotheken, voordrachten enz.

In 1892 werd in Amsterdam „Ons Huis" opgericht. Dit is een meer of min verzwakte navolging van Toynbee Hall, want de werkers gingen niet in „Ons Huis" wonen, waardoor dus het belangrijkste element, n.l. het gemeenschapsleven verloren ging. Wel wilde men ook hier de omgang tussen verschillende kringen van samenleving en de ontwikkeling van de brede lagen van het volk bevorderen.

In 1930 is de „Nederlandse Bond van Volkshuizen" opgericht met 25 afdelingen. Vele van hun idealen zijn illusies gebleken, die niet verwezenlijkt werden. De principiëlen waren kopschuw van de neutraliteit dezer beweging. De socialisten onder Domela Nieuwenhuis stonden in hun eerste periode zeer afkerig, omdat zij de doelstelling van het Volkshuis als een gevaar voor het klassenstrijdbeginsel achtten. Momenteel loopt de actie van het Volkshuis nogal wijd uiteen.

Sommigen strekken hun bemoeiïngen uit over vacantiehuizen, anderen kindertuinen of vacantiescholen, weer anderen geven alleen ontwikkelingsavonden aan volwassenen.

Zoals „Ons Huis" een navolging is van het Toynbee werk, zo is de volksuniversiteit een navolging van de University extension.

Bij ons hebben de volksuniversiteiten niets uit te staan met de gewone universiteit. Want deze voelde zich niet geroepen de wetenschap te populariseren.

In 1913 is in Amsterdam opgericht de Volksuniversiteit, opgericht naar model van de University extension en de Duitse freie Hochschule en de Humbold-universiteit van Berlijn.

De volksuniversiteiten hebben niet altijd, evenmin als de volksconcerten, de brede lagen van het volk bereikt, daarvoor was het volk nog niet opgevoed en vooral waren deze verenigingen te veel gebaseerd op de ideën van een zeker liberaal intellectualisme. Men verwachtte alles van de ontwikkeling der menselijke rede of eigenlijk nog meer van het vergaren van allerlei weetjes, die tot oppervlakkige kennis leiden.

S.

De Levensstrijd.

De eerste vraag uit onze Katechismus luidt: Waartoe zijn wij op aarde. En het antwoord daarop is: Wij zijn op aarde om God te dienen en daardoor in den Hemel te komen.

Deze vraag en dit antwoord is volgens mijn bescheiden meening de allerbelangrijkste van geheel de Katechismus, om dat hieruit kristalhelder blijkt, dat geheel ons leven met al zijn strijd, zijn leed, zijn tranen, zijn pijnen, zijn moeite, zijn zorgen, zijn tekortkomingen toch een doel, een *bepaald* doel heeft, namelijk om God te dienen. Hierin ligt dus ook besloten *onzen arbeid.* Deze dient dus niet alleen om voor vrouw en kinderen het dagelijksch brood te verdienen, maar heeft een hooger doel dan alleen de materie. Ook de arbeid heeft als uiteindelijk doel. *God te dienen.*

Juist dit antwoord geeft ons in deze barnende tijden, waarin velen op de levenszee ronddobberen als een schip zonder roer, en overgeleverd zijn aan het wilde golvenspel, rust, kalmte, kracht en sterkte, omdat wij varen op het compas van onze Moeder de H. Kerk, en Zij ons door de branding des levens brengen zal in de veilige Haven.

In dezen tijd van geestesverwarring, geestesverwildering, stofvergoding en materialisme, mogen wij ons gelukkig prijzen zonen te zijn van de Kerk Christi, die door alle eeuwen heen als een onwrikbare Rots kalm en waardig in de branding is blijven staan, en waartegen de golven der revolutie te pletter zijn geslagen.

Maar als wij dan Zonen zijn van de Kerk Christi, willen en zullen wij ook gehoorzamen aan de stem van onze Kerkelijke Overheden.

En die stem heeft geklonken!

„Mannen, verenigt U, maar vereenigt U onder het Kruis!!"

Niets zal ons weerhouden om aan die stem gehoor te geven.

Wij hebben ons principieel georganiseerd. Wij blijven kleur bekennen. Wij zullen toonen kerels met ruggegraat te zijn, die niet wenschen te luisteren naar het gefluit van den vogelaar met zijn eenheidsorganisaties, omdat onze vakorganisaties niet alleen tot doelstelling hebben maatschappelijke en sociale verbeteringen.

Nogmaals, wij hebben den arbeid op een hooger plan verheven, omdat deze uiteindelijk tot doel heeft *God te dienen.*

Want wie niet ziende blind en hoorende doof is, weet dat de hedendaagsche oorlog er een is van idiologie.

De onzichtbare geestesstrijd heeft logisch en noodwendig tot gevolg de zichtbare maatschappelijke strijd.

Wij dienen voor oogen te houden, dat oorzaak en gevolg niet van elkander gescheiden kunnen worden.

Dit is voor ons van groot belang om onze houding in dit wereldgebeuren te bepalen en er naar te handelen.

Gelijk de onzichtbare electriciteit, geleid door kabels vanuit de Centrale door haar ontzettende stuwkracht de tram laat rijden en het licht laat branden, zoo moeten ook wij van God, de Almachtige Centrale, door de kabels van Geloof en Zedenleer die geestelijke stuwkracht ontvangen om het licht van Christus in deze donkere wereld te laten schijnen.

Want uiteindelijk zal de strijd gaan van: *Voor of tegen den Christus!*

Een tusschenweg is niet mogelijk.

Daarom zullen wij mannen van de Katholieke daad moeten zijn.

Daarom zullen wij onszelf moeten herzien en geestelijk verdiepen.

Daarom zal ons Heilig Geloof geen sleur mogen zijn, maar een persoonlijk geestelijk bezit, dat ons kracht en sterkte kan en zal geven in den zwaren levensstrijd.

Daarom willen wij ook onze gereedschappen laten zegenen aan den voet van het Kruis en als het moet ons leven geven voor Hem, die eerst zijn leven voor ons gaf op Golgotha's heuvel.

Daarom willen wij het feest van St. Jozeph maken tot den dag van den arbeid voor geheel ons Vaderland.

Daarom zullen wij met kracht, bezieling, idealisme en wapperende vanen voortgaan op den ingeslagen weg en medewerken aan den Geestelijken en materieelen opbouw van ons zoo geliefd Vaderland onder het devies:

Voor God en Kerk
Vorstin en Land.

J. P. STORMONESAND.

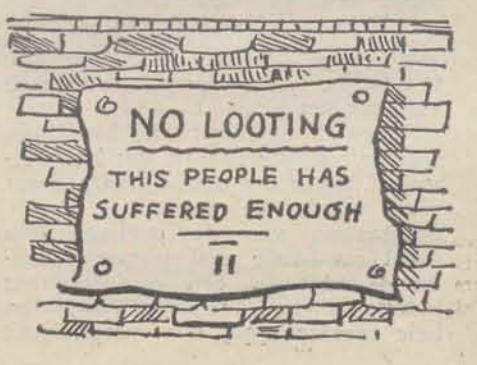

De taak der standen in de moderne wereld.

De standen zijn de samengestelde elementen, en het komt er op aan, die goed te onderscheiden. Zij zijn niet, in feite een of andere wijze van vrijwillige associatie; zij zijn niet een hermetisch gesloten kaste, niet een clan, een partij, waar in de voordelen van geboorte, van gewoonten of van politiek een overwegende rol spelen; zij zijn evenmin eigenlijk gezegd een orde, een staat, een beroep, die een welomschreven juridische organisatie medebrengen.

De stand is iets meer natuurlijks, omvangrijker en dieper: hij spruit voort uit een gelijksoortigheid van levens- en arbeidsomstandigheden, een gemeenschap van stoffelijke en zedelijke belangen, die spontaan mensen en families, die aan gelijke bestaansnoodzakelijkheden gehoorzamen, een gelijke beschaving en dezelfde behoeften en dezelfde aspiraties delen, bijeenbrengen en solidariseren waardoor overigens een wet van de natuur bevestigd wordt, die op alle trappen van de schepping wordt teruggevonden. Men ontmoet dus bijvoorbeeld de arbeidersstand, de patroonsstand, de middenstand, om slechts die te noemen. Want in feite, zo de standen ons verschillend voorkomen, dan is het, omdat zij zijn als ledematen ten aanzien van het lichaam, van delen ten opzichte van het geheel. Evenals de orde, voortspruitend — zoals de H. Thomas en de encyclieke Divini Remptoris het zo goed hebben uitgelegd — uit de eenheid van verschillende voorwerpen harmonisch is bijeengevoegd, zo zal het sociale lichaam niet waarlijk geordend zijn, tenzij een warme eenheid alle ledematen, die het samenstellen, stevig verbindt. En men merkt goed op, dat het gaat om het welzijn van die ledematen zelf, want, zoals de Engelachtige Leraar St. Thomas zegt:

„Gelijk het deel en het geheel op enigerlei wijze een gelijke zaak zijn, evenzo is, wat aan het geheel toebehoort ook van elk deel."

Anders gezegd, de gezondheid van het lichaam is de gezondheid zelf van de leden, die het samenstellen.

Deze regel wordt essentieel bevestigd door al wat de standen aangaat, met betrekking tot de nationale gemeenschap. Ieder harer heeft ongetwijfeld zijn bijzondere wet, zijn eigen karakter, zijn eigen functie, zijn speciale aspiraties, die zijn natuur zijn en er dus door den Scheppper ingelegd zijn. Er kan voor den katholieken socioloog geen sprake van zijn, ze te onderschatten, nog minder ze tegen te werken, of op te heffen, maar hij heeft tot plicht ze te ontwikkelen en ze te leiden.

In een tijd waarin de landen er naar streven, zich zelf terug te trekken, het grootste ongeluk van allen, past het te wijzen op de voordelen van een universele solidariteit der standen, wier streven, wijselijk geordend, verre van schade te staan voor de politieke slagbomen van een staat, zich, krachtens roeping, wil uitstrekken over de gehele menselijke familie.

Wij ontvangen dan ook te dien opzichte de opperste en beslissende les uit onze Heilige Boeken zelf, waarin men de sociale economie ziet verheven tot de bovennatuurlijke orde, subliem voorbeeld waardoor alle instellingen voor haar geluk en haar heil zich moeten laten inspireren.

Sedert de genade van de Menswording en de Verlossing het Mystieke Lichaam van Christus heeft gevormd en sedert de Eucharistie, gemaakt van de veelheid der graankorrels in het getranssubstantieerde brood het Mysterie van haar transcendentale eenheid heeft verwezenlijkt, kan men in alle waarheid met den H. Paulus zeggen: „Unum corpus multi sumus; quia de uno pane participamus".

Uit een schrijven, dat kardinaal-staatssecretaris Z. H. Em. Maglione, in opdracht van den H. Vader, gericht heeft tot den heer Eugene Duthoit, president van de Franse Sociale Week.

thuis gebeurt. Leef niet in je eigen gezin als een pensiongast, die „alleen komt

n.l. niet strafeloos kunnen gebeuren, dat het beroep van leerlaar een middel

De Standsorganisatie en de vrouw, moeder en het meisje.

„Het eerste, natuurlijke en noodzakelijke milieu der opvoeding is het huisgezin, dat door den Schepper juist voor dit doel bestemd is."
(Divini illius Magistri, Pius XI.)

De Standsorganisatie is gegroeid, en ook onder de ongunstige omstandigheden, behouden en uitgebreid, dus levenskrachtig gebleken.
De Standsorganisatie is niet volledig, wanneer ze niet al de elementen van de stand omvat, en wanneer ze niet aan elk volgens eigen aard bezorgd, wat nodig is voor het individueel en voor het algemeen welzijn.
De Arbeidersbeweging moet dus omvatten de georganiseerde man, vrouw, jongen en meisje.
Een organisatie aan ieders noodwendigheden aangepast, zal ook het best de belangstelling *voor* en de medewerking *van* velen aan het algemeen welzijn verzekeren.
Dus *ook* de organisatie voor de vrouw en de organisatie voor het meisje.
De vrouw is door haar aanleg, haar eigen natuur aangewezen op een haar eigen vrouwelijke zending in de samenleving. Er wordt heel wat gepraat over de vrouw. Is het een voordeel — is het een nadeel: dit laat ik buiten beschouwing. Het is echter een feit, en wanneer we eenmaal voor een feit staan, dat noch te loochenen noch te weerleggen is, past het voor ons verstand tegenover dit feit een houding aan te nemen.
Het geluk van de vrouw ligt in datgene wat haar eigen natuur in aanleg en verlangen inhoudt, en dat is in het vervullen van de haar aangewezen taak, die vooral een gezinstaak is.
De vrouw heeft daar een grote rol te vervullen.
Ze drukt haar eigen stempel op het zedelijk gehalte van het gezin, zij leidt al het gebeuren in het gezin, zij heeft heerschappij over de personen en kan ze beïnvloeden. Als ze iemand van waarde is, zal ze het kunnen ten bate van het gezinsleven en als ze dit niet is, zal er een grote leemte zijn in het gezin.
De vrouw regelt het verbruik, wat het gezin nodig heeft in het algemeen en wat elk in het bezonder behoeft, is door haar aan te voelen en te verwezenlijken.
De vrouw ontvangt het loon en moet het omzetten in aangepaste goederen voor het heden en de toekomst.
Het gehele huishoudelijk werk moet een bezieling hebben, waarin het de warmte brengt en de uitstraling is van een toegewijde en zorgvolle liefde.
De vrouw hierin uitschakelen ware een ramp, haar rol wordt met de tijd zwaarder, waarvoor zij zelf zich steeds degelijker moet bekwamen.
De Standsorganisatie die de bedoeling niet heeft om de vrouw op te leiden of te helpen tot genoemde doeleinden, mist haar eigenlijke zending, want een Standsorganisatie die het gezin niet op de voorgrond stelt, loopt een verkeerde richting in.
De organisatie moet zich richten tot die arbeidersvrouwen, de levensomstandigheden waarin de arbeidersvrouwen haar zending te vervullen hebben, zijn anders dan die van de vrouwen van andere standen. Het arbeidersgezin kent z'n eigen noden, en deze noden kunnen het beste geholpen worden in een eigen Organisatie, die ook in de leiding en uitwerking aan arbeidersvrouwen zelf moet worden toevertrouwd.
Er moet komen één ongedeelde Arbeidersbeweging, waarin één Organisatie is voor mannen, één voor vrouwen, één voor jongens en één voor meisjes, dan alleen is een vruchtbare en succesvolle werking mogelijk.
Dit ene grote aparaat moet gaan werken. De vrouw is geschapen als „een hulp", en ook in het Sociale leven kan zij deze rol op een grote manier vervullen.
Een betere geest een beter gezinsleven, een betere opvoeding der kinderen, een machtig samenwerken, zal een krachtige stuwing zijn naar een betere wereld.
Nooit zal het harder nodig zijn, dan nu, dat de vrouwen zich hecht aaneensluiten, samen strijden, samen werken in één bond in één Organisatie.
Ons alarmsignaal zal zijn en blijven, te werken aan 't machtige bouwwerk:
Onze arbeidersstand te herstellen en te behouden voor Kerk en Maatschappij.
De Standsorganisatie wil niets doen dan helpen, en nog eens helpen, door vereniging, onwikkeling en vorming, wil zij het gezinsleven van den arbeider verdedigen, beter inrichten of herstellen, zij werkt mede op haar eigen terrein tot verbetering van het levenslot der arbeidersklasse. Zij verleent hare medewerking aan al de economie en sociale instellingen der beweging.
Daarom is de Standsorganisatie een opvoedingsinstituut voor allen.
Zij moet gericht zijn op de bereiking van één en hetzelfde doel n.l. de verheffing van de gehele katholieke arbeiderstand. De verheffing van de arbeidende stand is het alles omvattend, dominerend programmapunt, al sedert jaren her in de Arbeidersstandsorganisatie.
Er is véél bereikt, onnoemelijk veel. Met Gods hulp, maar mede met eigen stoere en door alles heen volhardende kracht expansie hebben onze katholieke arbeiders aan dit ideaal gewerkt, ervoor gestreden, ja zelfs voor geleden.
Zij verdienen de dankbaarheid en de hoogste waardering van Kerk en Maatschappij, maar het meest van al, van de eigen standgenoten.
Van groot belang voor het algemeen welzijn is de toestand van het arbeidersgezin, daar het gezin de eerste organise grondslag is van een gezonde maatschappij. Er kan geen sprake zijn het algemeen welzijn te dienen, zonder dat er in de eerste plaats zorg gedragen wordt voor het arbeidersgezin.

De Maatschappij.

Nooit hebben wij zo intens beseft wat het gezin voor ons betekent. Juist in dezen tijd, nu zooveel vreugden ons leven ontnomen zijn, nu zoveel ellende geleden wordt, nu nijpend gebrek zich doet voelen en zorg voor het leven en angst voor de toekomst ons voortdurend kwelt is er op de wereld nog één plek waar geluk kan bloeien, waar vrede kan heersen — het Gezin. Daar kan, ondanks ellende ja zelfs ondanks koude, de mens nog vreugde vinden in zijn intieme, gezellige sfeer.
Ons land heeft veel noden, maar geen nood is zo groot als de nood van het gezin, de hoeksteen van de maatschappij, de waarborg voor de toekomst van ons land.
En wie behoren tot dat gezin. Man, Vrouw en kinderen. Daarom is het 't juiste gezien, als dit gehele gezin georganiseerd is in de éne grote Standsorganisatie.

De Katholieke Arbeidersbeweging

Al de vier elementen horen hier in thuis, dan kan ook voor elk in de voor hun bestemde organisatie opvoedkundig gewerkt worden, omdat ze behoren tot het gezin, dat de grondslag is voor een betere samenleving. Ze maken deel uit van het gezin, als Man, Vrouw, jongen of meisje en zullen dit gezin samen groot maken en maken tot een ideaal gezin, dat meewerkt aan de opbouw en vernieuwing *van het Grote gezin.*

M. R.

Ontslag en aanstelling beide aan banden gelegd.

Zooals bekend was bij het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen (d.d. 17 Juli 1944 Stsbl. S E 52) bepaald, dat een werkgever de toestemming noodig had van het Arbeidsbureau om een werknemer te kunnen ontslaan. De werknemer echter had de toestemming van het Arbeidsbureau niet noodig om zijn dienstbetrekking te beëindigen en kon elders ander werk aanvaarden zonder dat de nieuwe werkgever zich op de hoogte behoefde te stellen, hoe de vorige dienstbetrekking was beëindigd.
Deze vrijheid van den werknemer gaf aanleiding tot velerlei moeilijkheden.
Op verschillende terreinen is een tekort aan arbeidskrachten te voorzien. Reeds nu doet zich een tekort aan geschoolde arbeidskrachten, aan vaklieden, gevoelen. Timmerlieden, metselaars, electriciëns, kleermakers, schoenmakers zijn er nu al te weinig om te voldoen aan de groote vraag, die er naar hen is. Dit heeft tot gevolg, dat er bij de werkgevers steeds sterker drang ontstaat om een hooger loon te betalen, teneinde de arbeiders te houden of in dienst te krijgen.
Zoo'n toestand is natuurlijk ongewenscht. De goede onderlinge verhoudingen worden er door verstoord, de loonen worden op een gevaarlijke en ongezonde wijze opgedreven, en voor belangrijk werk kan men niet de arbeiders krijgen, die daarvoor noodig zijn. Dit laatste deed zich in het bijzonder gevoelen bij werkzaamheden voor de geallieerde strijdkrachten. Deze hielden zich aan de officieel geldende loonen en konden daardoor niet de arbeiders krijgen, die zij noodig hadden.
De minister van Sociale Zaken heeft daarom het ontslagverbod wederkeerig gemaakt. Hij heeft nu bepaald, dat ook de werknemer toestemming van het Arbeidsbureau noodig heeft alvorens hij een dienstbetrekking kan beëindigen en dat de werkgevers verplicht zijn toestemming van het Arbeidsbureau te vragen, vooraleer zij personeel in dienst kunnen nemen, indien dit niet kan aantoonen, dat de vorige dienstbetrekking met toestemming van het Arbeidsbureau of met wederzijdsch goedvinden beëindigd is.
Het desbetreffende Koninklijk Besluit is nu tot stand gekomen 29 December 1944 Stsbl. E 157.
Het is natuurlijk niet de bedoeling van deze wijziging, om werknemers te beletten, hun positie te verbeteren. In het Koninklijk Besluit wordt dan ook uitdrukkelijk bepaald, dat toestemming tot verbreking van een dienstverband niet mag worden geweigerd als de weigering „een redelijke verbetering voor den werknemer zou verhinderen". Een „redelijke" verbetering is echter niet als de nieuwe werkgever een hooger loon wil betalen dan de geldende loonregelingen toegestaan. Een redelijke verbetering is evenmin als een werknemer bij den nieuwen werkgever een belangrijk hooger loon kan verdienen, doch slechts tijdelijk bij hem kan worden tewerkgesteld. In dit geval worden immers de banden met de oude onderneming verbroken, terwijl de werknemer na korteren of langeren tijd toch weer op het oude, lagere loonniveau terugvalt, wat altijd groote bezwaren heeft. Bepaald funest is het als een werknemer terwille van een tijdelijk hooger loon zijn eigenlijke beroep in de steek moet laten.
De Directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau is verplicht om in deze gevallen advies in te winnen van de Commissie van Advies, die bij elk arbeidsbureau wordt opgericht.
Mochten de nieuwe voorschriften te ruim of te beperkt zijn, dan heeft het Koninklijk Besluit den Minister de bevoegdheid ze te beperken of uit te breiden.
Tegen overtreding zijn strafsancties vastgesteld.
Met deze wijziging is bereikt, dat niet slechts de werknemer beveiligd is tegen ongemotiveerd ontslag door den werkgever, doch dat nu ook de werkgever beschermd is tegen een ongemotiveerd verbreken van het dienstverband door den werknemer. Verder is er de mogelijkheid door ontstaan orde te houden op het gebied van de loonen en regelend op te treden op het terrein der werkgelegenheid. Dit laatste is nu en vooral voor de toekomst van groote beteekenis. De wijziging is thans in werking getreden.

R.K. Arbeidersbeweging (Stad Nijmegen).

Adviesbureau. Op verzoek zal dit bureau voortaan in de avonduren zitting houden en wel des Vrijdagsavonds van half 6 tot half 7. Ook het adres is gewijzigd en wel in *Evertsenstraat 13* Nijmegen, alwaar ook het afdeelingskantoor van den R. K. Bouwv. arb. bond gevestigd is. Men noteere deze wijziging en geve dit door, vooral de boden welke bij de leden aan huis komen.

Platteland. Het zal de leden van de R. K. Arbeidersbeweging zeker interesseeren om te vernemen dat in de omgeving van Nijmegen de R. K. W. V. en de verschillende vakvereenigingen heropgericht zijn in de volgende plaatsen: Weurt, Beuningen, Ewijk, Winssen Deest, Afferden, Druten, Leeuwen ben, Horssen, Maasbommel, Wijchen ,Overasselt, Nederasselt, Grave, Cuijk, Gassel, Beers, Haps, Mill, Wanroy, St. Anthonis, Zeeland, Katwijk-Linden, Puiflijk, Malden, Heume. Contact is gemaakt met Bergharen, Batenburg, Ravenstein.
In de richting 's-Bosch werkt Schayk, Herpen, Heesch en Oss

Loonbelasting. We vestigen er de aandacht op dat in bepaalde gevallen vermindering van Loonbelasting is te verkrijgen wanneer men onderhoudsplicht heeft tegen een of beide ouders, hetzij krachtens vonnis, of wegens noodzaak. Ook indien men voor meerderjarige kinderen moet zorgen indien deze niet in staat zijn om te werken of geen werk hebben, kan men voor vermindering in aanmerking komen. Verzoekschriften worden hiervoor gemaakt.

Kinderbijslagtijsten en Ziektewetgevallen voor verzekeringsinstellingen buiten Nijmegen, kunnen op het adviesbureau worden ingeleverd.
Ook gevallen voor de *f* 55.— uitkeering bij gezinsvermeerdering. Hiervoor beschikken over formulieren. *Oorlogsgetroffenen* welke van vroeger een rentekaart bezitten, ook al is daarop niet verder meer geplakt, kunnen bij overlijden, of invaliditeit, nog aanspraak op uitkeering geven. Men ga dus in bepaalde gevallen na of de getroffene of invalide na 1919 nog in loondienst is geweest. In dit geval is de kans groot dat er een rentekaart geweest is. In voorkomende gevallen kome men eens praten.

de Z.

KAJ
KATHOLIEKE ARBEIDERS JEUGD

Blijf met twee voeten aan de grond.

Het is ongetwijfeld een verheugend verschijnsel, dat onder een grote massa van onze jongere mannen een forse geest is te bespeuren om aan te pakken, op te bouwen of te vernieuwen.
Nauwelijks waren onze bevrijders in steden en dorpen aangekomen, of met honderden stonden de jonge kerels klaar om hun krachten aan te bieden.
Met duizenden komen de inschrijvers als vrijwilligers voor actieve deelname aan de strijd tegen den gemeenschappelijken vijand.
Allerlei clubs, comité's, commissies en verenigingen worden heropgericht en nog meerdere gesticht, om op alle terreinen te werken, en, naar het heet leiding te geven, en merendeels is het jongere element overheersend.
Wij kunnen die algemene geest van „aanpakken" ten zeerste waarderen doch, aan vele jongeren zouden wij de raad willen geven „blijf u zelf" of „blijf met twee benen aan de grond."
Wij zagen verschijnen: verschillende clubs van jongeren voor het uitgeven, ieder afzonderlijk, van een jeugdblad, clubs tegen het communisme, clubs om leiding te geven, (waartoe? waarheen?), studieclubs, culturele clubs etc. etc.
Met waardering voor alle goede bedoelingen lijkt ons de vraag toch niet ongegrond: waar moet dat heen?
Is het wel in het belang der jongeren zelf, als wij ieder ons eigen deuntje gaan zingen en ieder meent „leiding" te moeten geven.
Vernieuwing! Zeker, daar waar het oude niet voldeed moet vernieuwing komen, daar zijn wij het wel mee eens.
Maar zou het niet beter zijn als wij, jongeren, elkaar gaan vinden in groter verband, waar zeer veel nu al de strevingen die zich thans manifesteren kunnen worden opgevangen.
Wij leven thans zo, dat het Zuiden van ons Vaderland, dat voor het grote deel katholiek georiënteerd is, alleen bevrijd is.
Wanneer nu reeds zoveel groepen worden gevormd, wat zal het dan straks zijn, als ook het overige deel van Nederland in de bevrijding mag delen.
Kort en goed. Zou het niet beter zijn als wij in ons dierbaar Brabant en Limburg wat korter bij elkaar gingen staan, en tot grotere eensgezindheid trachten te komen.
Zeker, er zullen dan niet zoveel „leiders" nodig zijn, doch dat zal zeker geen verlies betekenen.
De Bisschoppen van Den Bosch en Breda hebben ons pas iets gezegd over het organisatieleven. Voorlopig het oude en straks zullen we verder zien.
Welnu. Als iedere jonge man zich nu eens ging organiseren, overeenkomstig de Bisschoppelijke bepalingen van vóór 1940, (die nog steeds van kracht zijn) in zijn eigen jeugd-standsorganisatie of standsorganisatie. Dan kan iedere jonge man veilig opgeborgen worden in eigen katholiek verband, onder leiding van Bisschoppen en Priesters, en dan zullen wij zeker in ons jong enthousiasme tot grote resultaten kunnen komen.
Dan is positief werk, groot werk mogelijk, daar iedere standsorganisatie in haar jongeren heeft: godsdienstige, sociale en culturele vorming, ontwikkeling en activiteit.
En als die standsorganisaties, resp. Jeugdstandsorganisaties dan hun streven naar samenwerking, al of niet in overleg met de organen van de Katholieke Actie, een beetje gaan bespoedigen en concretiseren dan menen wij, dat onze katholieke jongeren op velerlei terrein een vruchtbaar en dankbaar arbeidsveld zouden vinden.
Door de samenwerking der diverse standsgroeperingen (waarbij wij ook studenten enz. willen insluiten), komt een groot werkterrein open voor gemeenschappelijke activiteit, terwijl anderzijds het standseigene voldoende is gewaarborgd in de Standsorganisaties.
Deze organisatievorm sluit samenwerking en contact met andere bevolkingsgroepen niet uit, integendeel.
Waar dit nodig is of gewenst kan en zal met andere bevolkingsgroepen graag worden samengewerkt, doch het is, zeker voor onze jongeren (wij zouden dikwijls moeten zeggen voor onze onervaren jongeren) de gelegenheid om het contact en samenwerking met anderen tot stand te brengen onder het wakende oog van onze Bisschoppen, als leiders der Katholieke Kerk en bewaarders der Katholieke leer.
Moge het nog bezette gebied van Nederland, bij hare, mede door ons afgebeden bevrijding, in ons Katholieke Zuiden een sterke eensgezindheid vinden, gericht op de zedelijke en sociale opbouw van ons beider Vaderland.

N.

Jonge Arbeiders.

Kop op — je toekomst ligt nu open! Enige jaren geleden was jouw leven een trieste kringloop van trage dagen in werkloosheid. De Jonge Werkman heeft met inspanning van alle krachten de nood geluwd en de treurige gevolgen van jeugdwerkloosheid van de massa der arbeidersjeugd trachten af te wenden.
Toen Woudenberg, de praalhans met onze veren — het prachtige Gemeenschapsoord opende en Jan Berends werd weggetrapt — ontnam hij onze arbeidersbeweging het groots opgezette culturele centrum, dat onze werkloze jongens hadden gebouwd. Toen spuwde jij op de grond en zei verachtelijk „schoft".
De jaren die volgden, waren jaren van groot leed en zenuwslopende spanning. Ieder bellen aan de huizen deed jou opveren tot de vlucht — we doken onder — we waren voortdurend voortvluchtig — ieder van ons had zijn sabotage-actie op zijn kerfstok — velen werden in slavernij gebracht en verschillende jonge arbeiders raakten in gevangenis en concentratiekamp. Daarom zeggen wij:
Ook wij, Nederland, zijn uw zonen.
De arbeidersjeugd staat bereid in de nieuwe dag. Achter het zwarte silhouet der rokende puinhopen rijst de zon van onze nieuwe toekomst.
Ook wij, Nederland, zijn bereid om mee te bouwen aan uw nieuwe welvaart en grootheid. Jonge arbeiders, meldt je aan

DOE HET ZELF

„Wat voor de arbeiders moet worden gedaan, moet door de arbeiders zelf worden gedaan." Dr. Schaepman.

Dit was een van de vrijheden die Schaepman er steeds bij zijn mensen inpompte „doe het zelf". Dit is de grondwet van alle paedagogie en Schaepman paste ze toe — en onze beweging is er wel bij gevaren.
De regering schijnt in dit opzicht een andere mening te huldigen.
De commissie tot repatriering van de Nederlandse arbeidskrachten uit Duitsland, zijn geen arbeiders.
Wij vrezen, dat hun medewerkers straks uit verkenners en jonge dames van het U.V.V. zullen bestaan en dat het eerste welkom en het antwoord op vele kwellende vragen van de arbeiders niet door arbeiders, maar door mensen gegeven zal worden, die den arbeider niet verstaan.
Daar zullen duizenden de grensplaatsen passeren, medisch onderzocht, ontluisd en politiek getest worden.
Zij zullen in grote gebouwen verzameld worden — zij zullen door welwillende handen sigaretten en versnaperingen krijgen — ligging en voeding, tenslotte verder gezonden naar hun haardsteden.
Een prachtig en dringend nodig werk. Tactvol en wijs, geduldig en behulpzaam, deskundig op het gebied van de eerste vragen, die gesteld worden, zullen de mensen de arbeiders tegemoet moeten treden. Deze arbeiders die door maanden van grote spanning en zorg prikkelbaar en ongeduldig zijn geworden.
Hier moet de arbeidersbeweging medewerken met al haar ten dienste staande middelen, ook al zou zij zich in de eerste opzet gepasseerd gevoelen.

S.

DE K.A.J EN DE VAKBEWEGING

Nu wij weer opnieuw een greep gaan doen naar de grote groep van jonge arbeiders om ze te maken tot leden van onze Katholieke Arbeiders Jeugdbeweging, lijkt het ons dringend gewenst, vanaf de eerste dag onze volle aandacht te schenken aan het opnemen van onze jonge mannen in de vakbeweging.
Wij hebben daar vroeger herhaaldelijk op gewezen en propaganda-acties voor op touw gezet, maar wij moeten eerlijk bekennen dat de resultaten in deze ons niet bevredigden.
Nu weten wij dat er moeilijkheden verbonden zijn aan deze gewichtige zaak. Onze jongens zijn jong, beseffen niet altijd volkomen waar het om gaat, verdienden weinig, vonden de vakbondscontributies hoog en meestal praten daar ook de ouders een woordje in mee.
Wij mogen hopen dat de kwestie van de lage lonen voor onze jonge arbeiders ook een oplossing zal vinden en dat de geest dusdanig zal zijn ten goede gekeerd dat zowel jongens als ouders van het grote belang onzer katholieke vakbeweging overtuigd kunnen worden.
In elk geval is het onze taak en plicht, onze volle activiteit er op te zetten, om onze jongens niet alleen voor de K.A.J., doch ook voor de vakbeweging te winnen.
Laat dit vooral geen kwestie van de tweede orde, of van later worden, maar begin er mee.
Als ge een lid van de K.A.J. kunt inschrijven, probeer dan tegelijk hem lid te maken van zijn vakbond.
Volgens de nieuwe richtlijnen der Katholieke Arbeiders Beweging moest het wederzijds lidmaatschap vanzelfsprekend zijn, ook voor onze K.A.J.
Wij hebben echter werkelijkheidszin genoeg om te voorkomen dat wij omwille van het Vakbondslidmaatschap ook de zegenende arbeid van de K.A.J. aan de arbeidersjeugd zullen onthouden.
Zeker zal het Bestuur der Kath. Arbeidersbeweging ons in het begin wel een beetje willen pardonneren.
Wij moeten daar echter niet meer gebruik van maken dan door de omstandigheden geboden wordt.
In elk geval moeten wij er op rekenen dat binnen korte termijn een beslissing komt, dat de leden der K.A.J. op zekere leeftijd lid van hun vakafdeling moeten worden.
Wij hopen in de komende nummers van „Herstel" regelmatig de argumenten naar voren te brengen, die het lidmaatschap van de vakbeweging voor de jongeren bepleiten
Voor vandaag mogen wij volstaan met te zeggen, dat zowel het belang van de jongeren zelf als van onze christelijke samenleving, en van de katholieke zaak in het algemeen, het lidmaatschap van de vakafdeling, ook voor de jongeren, eist. Daarom, mannen, van het begin af bij onze jongens het lidmaatschap der vakbeweging propageren. Praat er plaatselijk eens met de Bestuurders der Vakafdelingen over, die u zeker alle gewenste medewerking en inlichtingen gaarne zullen geven. Onze leuze is en blijft. iedere K.A.J.'er in zijn Vakbond.
Zo bouwen wij daadwerkelijk mee aan de nieuwe sociale gemeenschap, die ook voor ons, ja allereerst voor ons, komen moet.

N.

de paus spreekt

Pius XI, Divini illius magistri (Over de Christelijke opvoeding der jeugd): „Inderdaad, de opvoeding bestaat in wezen in de vorming van den mensch, gelijk hij moet zijn en gelijk hij zich gedurende dit aardsche leven moet gedragen om het verheven doel te bereiken, waartoe hij werd geschapen". „Werkelijk, nooit mag men uit het oog verliezen, dat het subject der Christelijke opvoeding is de geheele mensch, de ziel met het lichaam verbonden in eenheid van natuur, met al zijn natuurlijke en bovennatuurlijke vermogens, gelijk wij hem kennen door gezond verstand en openbaring".

Overigens vertonen zich reeds verblijdende tekenen van maatschappelijk herstel in de rijen der arbeiders zelf, waaronder Wij tot onze innige vreugde ook de dichte drommen ontwaren van jonge arbeiders, die bereidwillig gehoor geven aan de inspraken der Goddelijke genade, en in bewonderingswaardige ijver hun kameraden trachten te winnen voor Christus.

PIUS XI in Quadragesimo Anno).

Hoofdredacteur: Dr. A. Cornelissen, Nijmegen. — Redactie-adres: Groenewoudscheweg 156, Nijmegen. Uitgave en administratie: St. Annaplein 21, Tilburg.
Druk: N.V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.

thuis gebeurt. Leef niet in je eigen gezin als een pensiongast, die alleen komt

n.l. niet straffeloos kunnen gebeuren, dat het beroep van leerlaar een middel

De Standsorganisatie en de vrouw, moeder en het meisje.

„Het eerste, natuurlijke en noodzakelijke milieu der opvoeding is het huisgezin, dat door den Schepper juist voor dit doel bestemd is."
(Divini illius Magistri, Pius XI.)

De Standsorganisatie is gegroeid, en ook onder de ongunstige omstandigheden, behouden en uitgebreid, dus levenskrachtig gebleken.
De Standsorganisatie is niet volledig, wanneer ze niet al de elementen van de stand omvat, en wanneer ze niet aan elk volgens eigen aard bezorgd, wat nodig is voor het individueel en voor het algemeen welzijn.
De Arbeidersbeweging moet dus omvatten de georganiseerde man, vrouw, jongen en meisje.
Een organisatie aan ieders noodwendigheden aangepast, zal ook het best de belangstelling *voor* en de medewerking *van* velen aan het algemeen welzijn verzekeren.
Dus *ook* de organisatie voor de vrouw en de organisatie voor het meisje.
De vrouw is door haar aanleg, haar eigen natuur aangewezen op een haar eigen vrouwelijke zending in de samenleving.
Er wordt heel wat gepraat over de vrouw. Is het *een voordeel* — is het een nadeel: dit laat ik buiten beschouwing.
Het is echter een feit, en wanneer we eenmaal voor een feit staan, dat noch te loochenen noch te weerleggen is, past het voor ons verstand tegenover dit feit een houding aan te nemen.
Het geluk van de vrouw ligt in datgene wat haar eigen natuur in aanleg en verlangen inhoudt, en dat is in het vervullen van de haar aangewezen taak, die vooral een gezinstaak is.
De vrouw heeft daar een grote rol te vervullen.
Ze drukt haar eigen stempel op het zedelijk gehalte van het gezin, zij leidt al het gebeuren in het gezin, zij heeft heerschappij over de personen en kan ze beïnvloeden. Als ze iemand van waarde is, zal ze het kunnen ten bate van het gezinsleven en als ze dit niet is, zal er een grote leemte zijn in het gezin.
De vrouw regelt het verbruik, wat het gezin nodig heeft in het algemeen en wat elk in het bezonder behoeft, is door haar aan te voelen en te verwezenlijken.
De vrouw ontvangt het loon en moet het omzetten in aangepaste goederen voor het heden en de toekomst.
Het gehele huishoudelijk werk moet een bezieling hebben, waarin het de warmte brengt en de uitstraling is van een toegewijde en zorgvolle liefde.
De vrouw hierin uitschakelen ware een ramp, haar rol wordt met de tijd zwaarder, waarvoor zij zelf zich steeds degelijker moet bekwamen.
De Standsorganisatie die de bedoeling niet heeft om de vrouw op te leiden of te helpen tot genoemde doeleinden, mist haar eigenlijke zending, want een Standsorganisatie die het gezin niet op de voorgrond stelt, loopt een verkeerde richting in.
De organisatie moet zich richten tot die arbeidersvrouwen, de levensomstandigheden waarin de arbeidersvrouwen haar zending te vervullen hebben, zijn anders dan die van de vrouwen van andere standen. Het arbeidersgezin kent z'n eigen noden, en deze noden kunnen het beste geholpen worden in een eigen Organisatie, die ook in de leiding en uitwerking aan arbeidersvrouwen zelf moet worden toevertrouwd.
Er moet komen één ongedeelde Arbeidersbeweging, waarin één Organisatie is voor mannen, één voor vrouwen, één voor jongens en één voor meisjes, dan alleen is een vruchtbare en succesvolle werking mogelijk.
Dit ene grote aparaat moet gaan werken. De vrouw is geschapen als „een hulp", en ook in het Sociale leven kan zij deze rol op een grote manier vervullen.
Een betere geest een beter gezinsleven, een betere opvoeding der kinderen, een machtig samenwerken, zal een krachtige stuwing zijn naar een betere wereld.
Nooit zal het harder nodig zijn, dan nu, dat de vrouwen zich hecht aaneensluiten, samen strijden, samen werken in één bond in één Organisatie.
Ons alarmsignaal zal zijn en blijven, te werken aan 't machtige bouwwerk:
Onze arbeidersstand te herstellen en te behouden voor Kerk en Maatschappij.
De Standsorganisatie wil niets doen dan helpen, en nog eens helpen, door vereniging, onwikkeling en vorming, wil zij het gezinsleven van den arbeider verdedigen, beter inrichten of herstellen, zij werkt mede op haar eigen terrein tot verbetering van het levenslot der arbeidersklasse. Zij verleent hare medewerking aan al de economie en sociale instellingen der beweging.
Daarom is de Standsorganisatie een opvoedingsinstituut voor allen.
Zij moet gericht zijn op de bereiking van één en hetzelfde doel n.l. de verheffing van de gehele katholieke arbeidersstand. De verheffing van de arbeidende stand is het alles omvattend, dominerend programmapunt, al sedert jaren her in de Arbeidersstandsorganisatie.
Er is véél bereikt, onnoemelijk veel. Met Gods hulp, maar mede met eigen stoere en door alles heen volhardende kracht expansie hebben onze katholieke arbeiders aan dit ideaal gewerkt, ervoor gestreden, ja zelfs voor geleden.
Zij verdienen de dankbaarheid en de hoogste waardering van Kerk en Maatschappij, maar het meest van al, van de eigen standgenoten.
Van groot belang voor het algemeen welzijn is de toestand van het arbeidersgezin, daar het gezin de eerste organise grondslag is van een gezonde maatschappij. Er kan geen sprake zijn het algemeen welzijn te dienen, zonder dat er in de eerste plaats zorg gedragen wordt voor het arbeidersgezin.

De Maatschappij.

Nooit hebben wij zo intens beseft wat het gezin voor ons betekent. Juist in dezen tijd, nu zooveel vreugden ons leven ontnomen zijn, nu zoveel ellende geleden wordt, nu nijpend gebrek zich doet voelen en zorg voor het leven en angst voor de toekomst ons voortdurend kwelt is er op de wereld nog één plek waar geluk kan bloeien, waar vrede kan heersen — het Gezin. Daar kan, ondanks ellende ja zelfs ondanks koude, de mens nog vreugde vinden in zijn intieme, gezellige sfeer.
Ons land heeft veel noden, maar geen nood is zo groot als de nood van het gezin, de hoeksteen van de maatschappij, de waarborg voor de toekomst van ons land.
En wie behoren tot dat gezin. Man, Vrouw en kinderen. Daarom is het 't juiste gezien, als dit gehele gezin georganiseerd is in de éne grote Standsorganisatie.

De Katholieke Arbeidersbeweging

Al de vier elementen horen hier in thuis, dan kan ook voor elk in de voor hun bestemde organisatie opvoedkundig gewerkt worden, omdat ze behoren tot het gezin, dat de grondslag is voor een betere samenleving. Ze maken deel uit van het gezin, als Man, Vrouw, jongen of meisje en zullen dit gezin samen groot maken en maken tot een ideaal gezin, dat meewerkt aan de opbouw en vernieuwing *van het Grote gezin.*

M. R.

Ontslag en aanstelling beide aan banden gelegd.

Zooals bekend was bij het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen (d.d. 17 Juli 1944 Stsbl. S E 52) bepaald, dat een werkgever de toestemming noodig had van het Arbeidsbureau om een werknemer te kunnen ontslaan. De werknemer echter had de toestemming van het Arbeidsbureau niet noodig om zijn dienstbetrekking te beëindigen en kon elders ander werk aanvaarden zonder dat de nieuwe werkgever zich op de hoogte behoefde te stellen, hoe de vorige dienstbetrekking was beëindigd.
Deze vrijheid van den werknemer gaf aanleiding tot velerlei moeilijkheden.
Op verschillende terreinen is een tekort aan arbeidskrachten te voorzien. Reeds nu doet zich een tekort aan geschoolde arbeidskrachten, aan vaklieden, gevoelen. Timmerlieden, metselaars, electriciëns, kleermakers, schoenmakers zijn er nu al te weinig om te voldoen aan de groote vraag, die er naar hen is. Dit heeft tot gevolg, dat er bij de werkgevers steeds sterker drang ontstaat om een hooger loon te betalen, teneinde de arbeiders te houden of in dienst te krijgen.
Zoo'n toestand is natuurlijk ongewenscht. De goede onderlinge verhoudingen worden er door verstoord, de loonen worden op een gevaarlijke en ongezonde wijze opgedreven, en voor belangrijk werk kan men niet de arbeiders krijgen, die daarvoor noodig zijn. Dit laatste deed zich in het bijzonder gevoelen bij werkzaamheden voor de geallieerde strijdkrachten. Deze hielden zich aan de officieel geldende loonen en konden daardoor niet de arbeiders krijgen, die zij noodig hadden.
De minister van Sociale Zaken heeft daarom het ontslagverbod wederkeerig gemaakt. Hij heeft nu bepaald, dat ook de werknemer toestemming van het Arbeidsbureau noodig heeft alvorens hij een dienstbetrekking kan beëindigen en dat de werkgevers verplicht zijn toestemming van het Arbeidsbureau te vragen, vooraleer zij personeel in dienst kunnen nemen, indien dit niet kan aantoonen, dat de vorige dienstbetrekking met toestemming van het Arbeidsbureau of met wederzijdsch goedvinden beëindigd is.
Het desbetreffende Koninklijk Besluit is nu tot stand gekomen 29 December 1944 Stsbl. E 157.
Het is natuurlijk niet de bedoeling van deze wijziging, om werknemers te beletten, hun positie te verbeteren. In het Koninklijk Besluit wordt dan ook uitdrukkelijk bepaald, dat toestemming tot verbreking van een dienstverband niet mag worden geweigerd als de weigering „een redelijke verbetering voor den werknemer zou verhinderen". Een „redelijke" verbetering is echter niet als de nieuwe werkgever een hooger loon wil betalen dan de geldende loonregelingen toegestaan. Een redelijke verbetering is evenmin als een werknemer bij den nieuwen werkgever een belangrijk hooger loon kan verdienen, doch slechts tijdelijk bij hem kan worden tewerkgesteld. In dit geval worden immers de banden met de oude onderneming verbroken, terwijl de werknemer na korteren of langeren tijd toch weer op het oude, lagere loonniveau terugvalt, wat altijd groote bezwaren heeft. Bepaald funest is het als een werknemer terwille van een tijdelijk hooger loon zijn eigenlijke beroep in de steek moet laten.
De Directeur van het Gewestelijk Arbeidsbureau is verplicht om in deze gevallen advies in te winnen van de Commissie van Advies, die bij elk arbeidsbureau wordt opgericht.
Mochten de nieuwe voorschriften te ruim of te beperkt zijn, dan heeft het Koninklijk Besluit den Minister de bevoegdheid ze te beperken of uit te breiden.
Tegen overtreding zijn strafsancties vastgesteld.
Met deze wijziging is bereikt, dat niet slechts de werknemer beveiligd is tegen ongemotiveerd ontslag door den werkgever, doch dat nu ook de werkgever beschermd is tegen een ongemotiveerd verbreken van het dienstverband door den werknemer. Verder is er de mogelijkheid door ontstaan orde te houden op het gebied van de loonen en regelend op te treden op het terrein der werkgelegenheid. Dit laatste is nu en vooral voor de toekomst van groote beteekenis.
De wijziging is thans in werking getreden.

R.K. Arbeidersbeweging (Stad Nijmegen).

Adviesbureau. Op verzoek zal dit bureau voortaan in de avonduren zitting houden en wel des Vrijdagsavonds van half 6 tot half 7. Ook het adres is gewijzigd en wel in *Evertsenstraat 13* Nijmegen, alwaar ook het afdeelingskantoor van den R. K. Bouwv. arb. bond gevestigd is. Men noteere deze wijziging en geve dit door, vooral de boden welke bij de leden aan huis komen.

Platteland. Het zal de leden van de R. K. Arbeidersbeweging zeker interesseeren om te vernemen dat in de omgeving van Nijmegen de R. K. W. V. en de verschillende vakvereenigingen heropgericht zijn in de volgende plaatsen: Weurt, Beuningen, Ewijk, Winssen Deest, Afferden, Druten, Leeuwen ben. Horssen, Maasbommel, Wijchen ,Overasselt, Nederasselt, Grave, Cuijk, Gassel, Beers, Haps, Mill, Wanroy, St. Anthonis, Zeeland, Katwijk-Linden, Puiflijk, Malden, Heume. Contact is gemaakt met Bergharen, Batenburg, Ravenstein.
In de richting 's-Bosch werkt Schayk, Herpen, Heesch en Oss

Loonbelasting. We vestigen er de aandacht op dat in bepaalde gevallen vermindering van Loonbelasting is te verkrijgen wanneer men onderhoudsplicht heeft tegen een of beide ouders, hetzij krachtens vonnis, of wegens noodzaak. Ook indien men voor meerderjarige kinderen moet zorgen indien deze niet in staat zijn om te werken of geen werk hebben, kan men voor vermindering in aanmerking komen. Verzoekschriften worden hiervoor gemaakt.

Kinderbijslagtijsten en Ziektewetgevallen voor verzekeringsinstellingen buiten Nijmegen, kunnen op het adviesbureau worden ingeleverd.
Ook gevallen voor de *f* 55.— uitkeering bij gezinsvermeerdering. Hiervoor beschikken over formulieren. *Oorlogsgetroffenen* welke van vroeger een rentekaart bezitten, ook al is daarop niet verder meer geplakt, kunnen bij overlijden, of invaliditeit, nog aanspraak op uitkeering geven. Men ga dus in bepaalde gevallen na of de getroffene of invalide na 1919 nog in loondienst is geweest. In dit geval is de kans groot dat er een rentekaart geweest is. In voorkomende gevallen kome men eens praten.

de Z.

KATHOLIEKE ARBEIDERS JEUGD

Blijf met twee voeten aan de grond.

Het is ongetwijfeld een verheugend verschijnsel, dat onder een grote massa van onze jongere mannen een forse geest is te bespeuren om aan te pakken, op te bouwen of te vernieuwen.
Nauwelijks waren onze bevrijders in steden en dorpen aangekomen, of met honderden stonden de jonge kerels klaar om hun krachten aan te bieden.
Met duizenden komen de inschrijvers als vrijwilligers voor actieve deelname aan de strijd tegen den gemeenschappelijken vijand.
Allerlei clubs, comité's, commissies en verenigingen worden heropgericht en nog meerdere gesticht, om op alle terreinen te werken, en, naar het heet leiding te geven, en merendeels is het jongere element overheersend.
Wij kunnen die algemene geest van „aanpakken" ten zeerste waarderen doch, aan vele jongeren zouden wij de raad willen geven „blijf u zelf" of „blijf met twee benen aan de grond."
Wij zagen verschijnen: verschillende clubs van jongeren voor het uitgeven, ieder afzonderlijk, van een jeugdblad, clubs tegen het communisme, clubs om leiding te geven, (waartoe? waarheen?), studieclubs, culturele clubs etc. etc.
Met waardering voor alle goede bedoelingen lijkt ons de vraag toch niet ongegrond: waar moet dat heen?
Is het wel in het belang der jongeren zelf, als wij ieder ons eigen deuntje gaan zingen en ieder meent „leiding" te moeten geven.
Vernieuwing! Zeker, daar waar het oude niet voldeed moet vernieuwing komen, daar zijn wij het wel mee eens.
Maar zou het niet beter zijn als wij, jongeren, elkaar gaan vinden in groter verband, waar zeer veel nu al de strevingen die zich thans manifesteren kunnen worden opgevangen.
Wij leven thans zo, dat het Zuiden van ons Vaderland, dat voor het grote deel katholiek georiënteerd is, alleen bevrijd is.
Wanneer nu reeds zoveel groepen worden gevormd, wat zal het dan straks zijn, als ook het overige deel van Nederland in de bevrijding mag delen.
Kort en goed. Zou het niet beter zijn als wij in ons dierbaar Brabant en Limburg wat korter bij elkaar gingen staan, en tot grotere eensgezindheid trachten te komen.
Zeker, er zullen dan niet zoveel „leiders" nodig zijn, doch dat zal zeker geen verlies betekenen.
De Bisschoppen van Den Bosch en Breda hebben ons pas iets gezegd over het organisatieleven. Voorlopig het oude en straks zullen we verder zien.
Welnu. Als iedere jonge man zich nu eens ging organiseren, overeenkomstig de Bisschoppelijke bepalingen van vóór 1940, (die nog steeds van kracht zijn) in zijn eigen jeugd-standsorganisatie of standsorganisatie. Dan kan iedere jonge man veilig opgeborgen worden in eigen katholiek verband, onder leiding van Bisschoppen en Priesters, en dan zullen wij zeker in ons jong enthousiasme tot grote resultaten kunnen komen.
Dan is positief werk, groot werk mogelijk, daar iedere standsorganisatie in haar jongeren heeft: godsdienstige, sociale en culturele vorming, ontwikkeling en activiteit.
En als die standsorganisaties, resp. Jeugdstandsorganisaties dan hun streven naar samenwerking, al of niet in overleg met de organen van de Katholieke Actie, een beetje gaan bespoedigen en concretiseren dan menen wij, dat onze katholieke jongeren op velerlei terrein een vruchtbaar en dankbaar arbeidsveld zouden vinden.
Door de samenwerking der diverse standsgroeperingen (waarbij wij ook studenten enz. willen insluiten), komt een groot werkterrein open voor gemeenschappelijke activiteit, terwijl anderzijds het standseigene voldoende is gewaarborgd in de Standsorganisaties.
Deze organisatievorm sluit samenwerking en contact met andere bevolkingsgroepen niet uit, integendeel.
Waar dit nodig is of gewenst kan en zal met andere bevolkingsgroepen graag worden samengewerkt, doch het is, zeker voor onze jongeren (wij zouden dikwijls moeten zeggen voor onze onervaren jongeren) de gelegenheid om het contact en samenwerking met anderen tot stand te brengen onder het wakende oog van onze Bisschoppen, als leiders der Katholieke Kerk en bewaarders der Katholieke leer.
Moge het nog bezette gebied van Nederland, bij hare, mede door ons afgebeden bevrijding, in ons Katholieke Zuiden een sterke eensgezindheid vinden, gericht op de zedelijke en sociale opbouw van ons beider Vaderland.

N.

Jonge Arbeiders.

Kop op — je toekomst ligt nu open! Enige jaren geleden was jouw leven een trieste kringloop van trage dagen in werkloosheid. De Jonge Werkman heeft met inspanning van alle krachten de nood geluwd en de treurige gevolgen van jeugdwerkloosheid van de massa der arbeidersjeugd trachten af te wenden.
Toen Woudenberg, de praalhans met onze veren — het prachtige Gemeenschapsoord opende en Jan Berends werd weggetrapt — ontnam hij onze arbeidersbeweging het groots opgezette culturele centrum, dat onze werkloze jongens hadden gebouwd. Toen spuwde jij op de grond en zei verachtelijk „schoft".
De jaren die volgden, waren jaren van groot leed en zenuwslopende spanning. Ieder bellen aan de huizen deed jou opveren tot de vlucht — we doken onder — we waren voortdurend voortvluchtig — ieder van ons had zijn sabotage-actie op zijn kerfstok — velen werden in slavernij gebracht en verschillende jonge arbeiders raakten in gevangenis en concentratiekamp. Daarom zeggen wij:
Ook wij, Nederland, zijn uw zonen.
De arbeidersjeugd staat bereid in de nieuwe dag. Achter het zwarte silhouet der rokende puinhopen rijst de zon van onze nieuwe toekomst.
Ook wij, Nederland, zijn bereid om mee te bouwen aan uw nieuwe welvaart en grootheid. Jonge arbeiders, meldt je aan.

DOE HET ZELF

„Wat voor de arbeiders moet worden gedaan, moet door de arbeiders zelf worden gedaan." Dr. Schaepman.

Dit was een van de vrijheden die Schaepman er steeds bij zijn mensen inpompte „doe het zelf". Dit is de grondwet van alle paedagogie en Schaepman paste ze toe — en onze beweging is er wel bij gevaren.
De regering schijnt in dit opzicht een andere mening te huldigen.
De commissie tot repatriering van de Nederlandse arbeidskrachten uit Duitsland, zijn geen arbeiders.
Wij vrezen, dat hun medewerkers straks uit verkenners en jonge dames van het U.V.V. zullen bestaan en dat het eerste welkom en het antwoord op vele kwellende vragen van de arbeiders niet door arbeiders, maar door mensen gegeven zal worden, die den arbeider niet verstaan.
Daar zullen duizenden de grensplaatsen passeren, medisch onderzocht, ontluisd en politiek getest worden.
Zij zullen in grote gebouwen verzameld worden — zij zullen door welwillende handen sigaretten en versnaperingen krijgen — ligging en voeding, tenslotte verder gezonden naar hun haardsteden.
Een prachtig en dringend nodig werk. Tactvol en wijs, geduldig en behulpzaam, deskundig op het gebied van de eerste vragen, die gesteld worden, zullen de mensen de arbeiders tegemoet moeten treden. Deze arbeiders die door maanden van grote spanning en zorg prikkelbaar en ongeduldig zijn geworden.
Hier moet de arbeidersbeweging medewerken met al haar ten dienste staande middelen, ook al zou zij zich in de eerste opzet gepasseerd gevoelen.

S.

DE K.A.J EN DE VAKBEWEGING

Nu wij weer opnieuw een greep gaan doen naar de grote groep van jonge arbeiders om ze te maken tot leden van onze Katholieke Arbeiders Jeugdbeweging, lijkt het ons dringend gewenst, vanaf de eerste dag onze volle aandacht te schenken aan het opnemen van onze jonge mannen in de vakbeweging.
Wij hebben daar vroeger herhaaldelijk op gewezen en propaganda-acties voor op touw gezet, maar wij moeten eerlijk bekennen dat de resultaten in deze ons niet bevredigden.
Nu weten wij dat er moeilijkheden verbonden zijn aan deze gewichtige zaak. Onze jongens zijn jong, beseffen niet altijd volkomen waar het om gaat, verdienen weinig, vonden de vakbondscontributies hoog en meestal praten daar ook de ouders een woordje in mee.
Wij mogen hopen dat de kwestie van de lage lonen voor onze jonge arbeiders ook een oplossing zal vinden en dat de geest dusdanig zal zijn ten goede gekeerd dat zowel jongens als ouders van het grote belang onzer katholieke vakbeweging overtuigd kunnen worden.
In elk geval is het onze taak en plicht, onze volle activiteit er op te zetten, om onze jongens niet alleen voor de K.A.J., doch ook voor de vakbeweging te winnen.
Laat dit vooral geen kwestie van de tweede orde, of van later worden, maar begin er mee.
Als ge een lid van de K.A.J. kunt inschrijven, probeer dan tegelijk hem lid te maken van zijn vakbond.
Volgens de nieuwe richtlijnen der Katholieke Arbeiders Beweging moest het wederzijds lidmaatschap vanzelfsprekend zijn, ook voor onze K.A.J.
Wij hebben echter werkelijkheidszin genoeg om te voorkomen dat wij omwille van het Vakbondslidmaatschap ook de zegenende arbeid van de K.A.J. aan de arbeidersjeugd zullen onthouden.
Zeker zal het Bestuur der Kath. Arbeidersbeweging ons in het begin wel een beetje willen pardonneren.
Wij moeten daar echter niet meer gebruik van maken dan door de omstandigheden geboden wordt.
In elk geval moeten wij er op rekenen dat binnen korte termijn een beslissing komt, dat de leden der K.A.J. op zekere leeftijd lid van hun vakafdeling moeten worden.
Wij hopen in de komende nummers van „Herstel" regelmatig de argumenten naar voren te brengen, die het lidmaatschap van de vakbeweging voor de jongeren bepleiten.
Voor vandaag mogen wij volstaan met te zeggen, dat zowel het belang van de jongeren zelf als van onze christelijke samenleving, en van de katholieke zaak in het algemeen, het lidmaatschap van de vakafdeling, ook voor de jongeren, eist. Daarom, mannen, van het begin af bij onze jongens het lidmaatschap der vakbeweging propageren. Praat er plaatselijk eens met de Bestuurders der Vakafdelingen over, die u zeker alle gewenste medewerking en inlichtingen gaarne zullen geven. Onze leuze is en blijft. iedere K.A.J.'er in zijn Vakbond.
Zo bouwen wij daadwerkelijk mee aan de nieuwe sociale gemeenschap, die ook voor ons, ja allereerst voor ons, komen moet.

N.

de paus spreekt

Pius XI, Divini illius magistri (Over de Christelijke opvoeding der jeugd): „Inderdaad, de opvoeding bestaat in wezen in de vorming van den mensch, gelijk hij moet zijn en gelijk hij zich gedurende dit aardsche leven moet gedragen om het verheven doel te bereiken, waartoe hij werd geschapen". „Werkelijk, nooit mag men uit het oog verliezen, dat het subject der Christelijke opvoeding is de geheele mensch, de ziel met het lichaam verbonden in eenheid van natuur, met al zijn natuurlijke en bovennatuurlijke vermogens, gelijk wij hem kennen door gezond verstand en openbaring".

Overigens vertonen zich reeds verblijdende tekenen van maatschappelijk herstel in de rijen der arbeiders zelf, waaronder Wij tot onze innige vreugde ook de dichte drommen ontwaren van jonge arbeiders, die bereidwillig gehoor geven aan de inspraken der Goddelijke genade, en in bewonderingswaardige ijver hun kameraden trachten te winnen voor Christus.

PIUS XI in Quadragesimo Anno).

Hoofdredacteur: Dr. A. Cornelissen, Nijmegen. — Redactie-adres: Groenewoudscheweg 156, Nijmegen. Uitgave en administratie: St. Annaplein 21, Tilburg.
Druk: N.V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.